

13.1 Χτίστες – Συνεντεύξεις

Χτίστες

Λίγα λόγια για το ποίημα

Το ποίημα αυτό είναι αφιερωμένο στους χτίστες ως φόρος τιμής στους σκληρά εργαζόμενους αυτούς ανθρώπους.

Ο ποιητής, λοιπόν, παρουσιάζει τους χτίστες να τραγουδούν την ώρα της δουλειάς, μολονότι αυτή είναι δύσκολη και απαιτητική. Και είναι περίεργο που, ανεβασμένοι

στη σκαλωσιά, έναν τόπο προορισμένο για σκληρή δουλειά και όχι για γιορτές, εκείνοι εργάζονται κάτω από άσχημες συχνά συνθήκες χωρίς να χάνουν το κέφι τους, αλλά γεμάτοι λεβεντιά και πείσμα συνεχίζουν το τραγούδι τους.

Έτσι, χάρη σ' αυτούς, η οικοδομή σηκώνεται όλο και πιο ψηλά και δίνει στέγη στους ανθρώπους και μέρος να τοποθετήσουν όλα εκείνα τα πράγματα που ομορφαίνουν τη ζωή τους. Και οι χτίστες νιώθουν πως έτσι εκπληρώνουν την κοινωνική τους αποστολή και χαίρονται που έχουν συμβάλει στο να βρει καταφύγιο η ανθρώπινη ευτυχία.

Κύριο θέμα: Η χαρά και το τραγούδι με τα οποία αντιμετωπίζουν οι χτίστες τις δυσκολίες της δουλειάς τους και η σημαντική προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο.

Συνεντεύξεις

Λίγα λόγια για τα κείμενα

Στα κείμενα αυτά περιλαμβάνονται οι συνεντεύξεις δύο μόνιμων κατοίκων της Αντιπάρου, ενός ηλικιωμένου και ενός νεαρού, οι οποίοι μας δίνουν πληροφορίες για τον τρόπο ζωής στο νησί τους.

Από την πρώτη, λοιπόν, συνέντευξη, του κυρίου Μανόλη, μαθαίνουμε πως παλαιότερα η ζωή στην Αντίπαρο ήταν σκληρή, οι άνθρωποι ασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία και προσπαθούσαν να επιβιώσουν με ό,τι παρήγε ο καθένας. Σήμερα τα πράγματα έχουν αλλάξει, καθώς πολλά παραδοσιακά επαγγέλματα έχουν πλέον εξαφανιστεί και οι κάτοικοι ασχολούνται με τον τουρισμό και τις οικοδομικές εργασίες.

Στη δεύτερη συνέντευξη ο Αντώνης, ένας 18χρονος μαθητής της Γ' Λυκείου, μας μιλάει κι αυτός για τη ζωή στην Αντίπαρο σήμερα, παρουσιάζοντας όμως τα πράγματα από τη δική του πλευρά. Έτσι αναφέρεται από τη μια στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι του νησιού, και κυρίως οι νέοι, λόγω της έλλειψης υποδομών ή λόγω της κλειστής κοινωνίας του τόπου, και από την άλλη στα πλεονεκτήματα της ζωής στο νησί (ηρεμία,

Είδος κειμένων : περιγραφικά σε διαλογική μορφή (συνεντεύξεις)
Κύριο θέμα : Οι συνθήκες ζωής και οι ασχολίες των κατοίκων σ' ένα μικρό ελληνικό νησί στο παρελθόν αλλά και σήμερα.

έλλειψη άγχους, επαφή με τη φύση). Τέλος, αναφερόμενος στα μελλοντικά του σχέδια, μιλάει για την επιθυμία του να ζήσει για κάποιο διάστημα σε μια μεγάλη πόλη όπως η Αθήνα και μετά να επιστρέψει στο νησί του, που του αρέσει πολύ.

Θέμα παραγωγής γραπτού λόγου

Η συνέντευξη

Τι είναι η συνέντευξη ; Συνέντευξη (συν + έντευξη [από το αρχαίο ρ. εντυγχάνω = συναντώ τυχαία]) είναι η συνομιλία κατά την οποία ένα πρόσωπο απαντά στις ερωτήσεις ενός άλλου, που έχει τον ρόλο του δημοσιογράφου, και κατ' επέκταση είναι το κείμενο της συνομιλίας αυτής.

Σκοπός της συνέντευξης, λοιπόν, είναι να πάρουμε πληροφορίες για ένα θέμα (γεγονός, τόπο, πρόσωπο κ.λπ.) μέσω των ερωτήσεων που απευθύνουμε ως δημοσιογράφοι σ' ένα συγκεκριμένο, ειδικό επί του θέματος, πρόσωπο.

Πώς οργανώνουμε μια συνέντευξη ; Για να οργανώσουμε μια συνέντευξη:

- Προετοιμάζουμε τις ερωτήσεις που θα κάνουμε στο πρόσωπο στο οποίο θ' απευθυνθούμε. Αν, για παράδειγμα, ενδιαφερόμαστε να μάθουμε για τη ζωή ο' έναν τόπο, μπορούμε να ρωτήσουμε πόσο καιρό ζει το πρόσωπο αυτό στον συγκεκριμένο τόπο, αν έχει γεννηθεί εκεί, τι επάγγελμα κάνει, ποιες είναι οι συνήθειες των ανθρώπων του τόπου, πώς περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, π του αρέσει και τι δεν του αρέσει εκεί, ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι και πώς μπορούν να επιλυθούν κ.λπ.
- Καταγράφουμε προσεκτικά την απάντηση σε κάθε ερώτηση, είτε κρατώντας σημειώσεις είτε ηχογραφώντας τη συνομιλία μ' ένα κασετόφωνο.
- Συνθέτουμε το κείμενο της συνέντευξης υπό τη μορφή διαλόγου (ερώτηση - απάντηση), προσέχοντας στις απαντήσεις να γράψουμε τα λεγόμενα του προσώπου όσο πιο πιστά γίνεται, χωρίς όμως τα λάθη που συχνά γίνονται στον προφορικό λόγο.

Η γραμματική του μαθήματος

Ευθύς και πλάγιος λόγος

Ευθύς ονομάζεται ο λόγος κατά τον οποίο τα λόγια κάποιου μεταδίδονται αυτούσια με άμεσο τρόπο, δηλαδή όπως ακριβώς τα είπε.

π.χ. - *Πού πήγες μετά το σχολείο;*

- *Πήγα στο σπίτι του Κώστα.*

Πλάγιος ονομάζεται ο λόγος κατά τον οποίο τα λόγια κάποιου μεταδίδονται με έμμεσο τρόπο, δηλαδή όχι όπως ακριβώς τα είπε, αλλά κάπως αλλαγμένα, π.χ. *Τον ρώτησε πού πήγε μετά το σχολείο κι εκείνος της απάντησε πως πήγε στο σπίτι του Κώστα.* **Μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο** : Όταν μας ζητείται να μετατρέψουμε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, πρέπει να προσέξουμε κάποιες αλλαγές που αφορούν:

α) **τα πρόσωπα που μιλούν**, τα οποία πρέπει να δηλώνονται είτε με το όνομά τους είτε με κάποια αντωνυμία είτε με μια ιδιότητά τους (π.χ. ο αδελφός, η κυρία, ο δάσκαλος κ.λπ.)

π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- Πότε θα φύγεις ; - Θα φύγω αύριο.	Η Μαρία ρώτησε τον αδελφό της πότε θα φύγει κι εκείνος της είπε πως θα φύγει αύριο.

β) **τα ρήματα που χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε**, αν δε μας δίνονται, για να εισαγάγουμε τον πλάγιο λόγο. Τα ρήματα που χρησιμοποιούνται συνήθως σε μια τέτοια περίπτωση είναι τα λέω, υποστηρίζω, αναφέρω, ρωτώ, απαντώ, διατάζω, παρακαλώ. ζητώ κ.ά. π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- Θα έρθεις μαζί μου; - Δεν ξέρω ακόμη.	Τον ρώτησε αν θα έρθει μαζί της κι εκείνος απάντησε πως δεν ήξερε ακόμη.

γ) **τα πρόσωπα των ρημάτων** (κατά κανόνα αλλάζουν και μπαίνουν στο τρίτο ενικό ή πληθυντικό, ανάλογα, πρόσωπο) και τις αντωνυμίες· π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- <i>Εγώ δε θέλω να έρθω.</i>	Είπε ότι αυτή δε θέλει να έρθει.

δ) **Το είδος των προτάσεων** :

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με οριστική π.χ. Θα γυρίσω γρήγορα.	Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με τα ότι, πως (ειδική) π.χ. Είπε ότι θα γυρίσει γρήγορα.

Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με υποτακτική π.χ. Ας καθίσουμε.	Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με το να (βουλητική) π.χ. Μου ζήτησε να καθίσουμε .
Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με προστακτική π.χ. Κλείσε το φως.	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με το να (βουλητική) π.χ. Μου ζήτησε να κλείσω το φως .
Κύρια /ανεξάρτητη ερωτηματική πρόταση με οριστική ή υποτακτική π.χ. Ποιος ήρθε:	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη ερωτηματική πρόταση (πλάγια ερωτηματική) με οριστική ή υποτακτική αντίστοιχα π.χ. Με ρώτησε ποιος ήρθε .
Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση π.χ. Δε θέλει να έρθει .	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη πρόταση ίδιου είδους π.χ. Λέει πως δε θέλει να έρθει .

Ορισμένες επιπλέον αλλαγές

Κατά τη μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο, μπορεί επίσης να υπάρξουν αλλαγές και στους χρόνους των ρημάτων ή σε τοπικά ή χρονικά επιρρήματα, ανάλογα με το νόημα π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- «Πού πήγες;» με ρώτησε.	Με ρώτησε πού πήγα , ή Με ρώτησε πού είχα πάει
- «Φύγε από δω τώρα».	Του ζήτησε να φύγει από κει εκείνη τη στιγμή .

Η σύνδεση των προτάσεων

Για τη σύνδεση των προτάσεων βλ. στο μάθημα «Πρέπει να φανώ γενναίος» (Ενότητα 11), και ασχοληθείτε: α) από το Βιβλίο του Μαθητή, με την άσκηση : στη σελ. 13 και β) από το Τετράδιο Εργασιών, με την άσκηση 3α στη σελ. 32. ι . άσκηση 4 στη σελ. 33 και την άσκηση 5 στη σελ. 34.